

Gazete Fısıltıları

Sevim Ak, Can Çocuk Yayınları'ndan çıkan yeni romanı Gazete Fısıltıları'nda ağır ama çok önemli konuları ele alıyor

Sevim Ak, yeni romanı Gazete Fısıltıları'nda çok ağır bir konuyu, ölümü ele alıyor. Çocuk kitaplarında ölüm hep üstü kapalı geçilen bir şey ama Ak, onu açıkça romanının merkezine yerleştirmeye cesaret etmiş. Küçük kahramanı Afi'nin bir hayali arkadaşı var, ölmüş olan ikiz kız kardeşi... Başka kimseye görünmeyen, kimseye iletişime geçmeyen Kozî, belki de Afi'nin iç sesi aslında... Sevim Ak'a ilkin çocukların hangi durumlarda hayali dostluklar kurduklarını, onları buna hangi acının yönelttiğini soruyorum. şöyle cevap veriyor: "Ben aslında teknolojiyle haşır neşir çağımız çocuğunun büyüme sürecini anlatmak istedim. Doğayla barışık ilişkiden betonlaşan kentlere, çölleşen tarım alanlarına, dijital yaşama geçiş arasında çok uzun yıllar yok. Dedesinin doğa birikimi, felsefi bakışı Afi'nin teknolojiyle kuşatılmış dünyasına taban tabana zıt. İkizinin manolya ağacı Afi'nin doğanın bilgisinden, çekiciliğinden, gizeminden kopmamasını sağlıyor. Sorunuza gelince; bir ayrılık yaşayan, yalnızlık hisseden, düşüncelerini tartışma şansı bulamayan ve kendini yeniden inşa etme sürecinde bir koltuk değneği arayan çoğu çocuk hayali dostluklara ihtiyaç duyar."

başlarsa, toplumsal olayların bedeli onların üstünde kalırsa bundan her sınıfın üyeleri payını alır aslında, toplumsal ve bireysel hak ve adaletten söz etmek zorlaşır. Çocuklar bu saf gerçekliğe yetişkinlerden daha kolay ulaşır, çünkü henüz vahşi kapitalizmin kodlarını öğrenmemişlerdir. Vicdanı ve sınırsız soru sorma yeteneği çocuğu duyarlı kılar.

■ Bitkisel hayat, yaşam hakkı gibi biz yetişkinler için bile zor konuları tartışıyorsunuz. Mesela romanda duyuları ve zihni açık olmayan birisinin de çevresindeki olayları hissedebileceğini kanıtlayan bir deney yapıyor. Gerçekten böyle bir araştırma yapılmış mı?

Biyokimya uzmanlığı eğitimi gördüm. Nature Dergisi'nde 2006'da yayınlanmış bir bilimsel makaleden yararlandım, sonraları bu konuda başka deneyler de yapıldı. Beynin zarar gören bölgesi geri dönüşümlü bir uyku sürecine girmişse, kişi hayatı refleksleri vermese bile çevresel algı ve etkileşim alışık olmadığımız şekilde sürebiliyor. Uzun yıllar bakım ve maliyet gerektiren hastalar ve hastalıklar yarar-kâr ilişkisinin egemen olduğu düzende çok sayılabiliyor. Aynı hakkında çok az şey bildiğimiz bitki dünyası gibi değersizleştiriliyor.

Çocuklar ve doğa

■ Bitkilerin de hisleri olduğunu, acı çekebildiğini öğreniyor kahramanınız...

İnsan, egemenlik kurmak, kendi çıkarları doğrultusunda kullanmak amacıyla doğa ile ilişkisini belirliyor. Oysa bitkiler, hayvanlar, insanlar, tüm canlılar aynı evreni paylaşıyor. Farklı dillerimiz, iletişim biçimlerimiz, hislerimiz, savunma sistemlerimiz, yeteneklerimiz var ama insan gibi yalnızca egemenliği ve gücüyle, rahatı, refahıyla ilgili bir canlı türü. Biyolojik çeşitliliği, hayvan ve bitki dünyasının gerçeklerini, bilgisini, iletişimini küçümseyerek, nehirlerin yataklarını değiştirip akışlarını engelleyerek doğa talanını meşrulaştırıyor. Yok eden, yok sayan, faydacı, aşırı kirlilik

yaratılan uygulamalar düşünceye ve ilişkilere de yansıyor. Elbirliğiyle çeşitliliği yok ettiğimiz dünyamızın doğal zenginliklerini yeniden kazanmak artık çok zor ve dur denilmesi gereken noktayı çoktan aştık. Doğa talanı ve değerbilmezlik sürdürükçe kendini türlerin en üstünü ilan eden insanın da bu dünyada yaşam hakkı kalmayacak. Hayatın bu çıldırış gidişatının üstünde kafa varama yeni bakışlar yeşeriyor neyse ki. Evrenin seslerine kulak verecek, tüm canlıları birlikte yaşam hakkını savunacak yeryüzü hukuku ve demokrasisini kurmak için yola çıkacak insanlar benim umudum. Çocukların küçük yaşlarda doğanın sesine duyduğu ilgiyi, özeni canlı tutabilmek de bu yüzden önemli.

'Defter tutarak başladım'

"Çocukluğumda mahallelerimizde başımızdan geçen ilginç olayları unutmamak için bir deftere yazardım. Sokaklarımızda, bahçelerimizde de, kentli bir çocuğun tanıyabileceğinden çok daha fazla ilginç insan ve olayla karşılaşmıştık. Defterler dolusu anı biriktirmiştim. Edebiyatla ilişkim iyiydi. Bir süre sonra 'Ben de yazabilirim' duygusuna kapıldım. Ama yazdığım öyküler gençlik sorunlarından değil de çocuk dünyasından çıktı.

lik başta ben de şaşırımdı ve bu alana eğilmeye karar verdim. Sözcüklerle oynama yolunu bulmaya çalıştım. Çocuklar için yazarken titiz, özneni ve disiplinli düşünmeyi öğrendim. Çocuk dünyasının hesapsızlığı, dürüstlüğü, içtenliği, meraklı, soru soran yanı bana hep iyi geldi. Bu alanda yazarken kendim gibiyim, yetişkin dünyanın maskelerinden, ilişkilerinden, kendimi başkalarına beğendirme zorlamalarından arıyorum."

Onların Harry Potter'ı varsa bizim de Küçük Cadı Şeroks'umuz var... Genç yazar Aslı Der, Şeroks serisinin üçüncü kitabı Barış Odaları'yla okur karşısında

Aslı Der'in romanı Küçük Cadı Şeroks, Güneşiği Kitaplığı'ndan çıktı.

'Cadılar da iyi kalpli ve güzel olabilir'

Aslı Der'in yarattığı Küçük Cadı Şeroks dizisinin üçüncü kitabı çıktı: Barış Odaları. "Tüm yaşadıklarımı şekillendirdi" dediği felsefe eğitimi de almış olan Der, biz yetişkinlerin bile içinden çıkmadığımız çok zor konuları eğlenceli bir dille anlatmayı başarıyor. Ondan önce Şeroks'u anlatmasını istedim... Şunları söyledi: "Küçük Cadı Şeroks, hayatımın tamamen değişmesini hayal ettiğim bir anda çıktı ortaya. Okuduğum cadılı kitaplardaki o çirkin burunlu, kambur, siyah giysili, kötü cadı dayatmasına bir tür karşı çıktığı. Cadılar da güzel olabilir. Cadılar da çocuk olabilir. Her şeyden önemlisi cadılar da iyi kalpli olabilir. Bize sunulan her bilgiye, masallarda bile olsa, şüpheyle yaklaşmalıyız."

■ Bildiğim kadarıyla sadece çocuklar için yazıyorsunuz. Bundan bahsedebilir misin, çocuklar için yazmanın güzel yanları neler?

Çocuklar daha az 'bozulmuş', Önyargılar ve toplumsal dayatmalar yüzünden hayret duygularını ve meraklarını henüz kaybetmemiş haldeler. Açık sözlüler. Beğenilerini de eleştirilerini de aynı saflıkla dile getiriyorlar. Umut dolular. Hayalleri kocaman; her şeyi başarabileceklerini, her istedikleri kişi olabileceklerini düşünüyorlar ki bence bu çok doğru. Bir de kitaplarla kuracakları ilişkinin henüz başındalar. Tüm zor zamanlarında yanlarında olacak, kaprisiz dostlarıyla tanışma aşamalarında. Bence kitaplarla ilişkimiz tüm kişisel geleceğimizi etkiliyor, buna yürekle inanıyorum ve saydığım tüm bu nedenler yüzünden çocuklar için yazıyorum.

■ Peki Barış Odaları nasıl doğdu?

Şeroks benim için özel bir kahraman. Kafamı kurcalayan, beni rahatsız eden, üzerine düşünüp paylaşmak istediğim ne varsa Şeroks onların sesi oluyor. Barış

Gülener BÖREKÇİ

gborekci@mgazete.com.tr
0212 313 67 11

Odaları'nı kişinin kendi kararlarından yavaş yavaş vazgeçişini, başkalarının onun için karar vermesine boyun eğişini düşünürken kurguladım. Güçlünün iyi niyetli bile olsa yaptıklarıyla zarar yaratabileceğini, vicdanının sesine kulak tıkayanların sonunun ne olacağını, sorgulamayı

sonlandıran bireyin başına gelebilecekleri düşünüyordum o sıralar. Aslında tümü, yaşadığımız coğrafyadaki bitmek bilmeyen sancılı zamanların birinde, kızıyla yaptığım bir konuşmadan çıktı: Kendi kararlarını vermesi konusunda aklıma yüreklendiriyordum onu. Annesiyim diye benim söylediklerimi kabul etmek zorunda olmadığını, bunun ilerde onu kişiksiz ve tembelle, beni de 'diktatör' yapacağını konuşuyorduk. İstemediği durumlarda her öneriye, karara karşı çıkmanın hakkı olduğunu anlatıyordum ona. Kendini ifade edecek doğru sözcükleri bulmalı ve karşısındakini dinleyecek nezaketi hep taşmalıydı içinde. Konuşmamız bitti ve ben sonra Şeroks'la devam ettim düşünmeye.

BARIŞIN ÖNÜNDEKİ ENGELLER

■ Romanda kralın icat ettiği Barış Odaları fikri şahane, zira barışın ancak birbirimizle iletişim sayesinde elde edilebileceği fikrinden yola çıkmışsın. Ne oluyor da yürümüyor o tasarımı? Barışın önündeki engeller neler?

Kral Hortim Barış Odaları'nı kurarken insanların konuşarak anlaşabileceğine yürekle inanıyor ve buna güveniyor.

Başlangıçta gerçekten işe de yarıyor bu odalar, ancak sonra Hortim tüm iyi niyetle birkaç konuda son kararı veren, anlaşmazlıkları çözen insan oluyor. Bunu gören Masallar Ülkesi halkı kolayca kaçıp Barış Odaları yerine Hortim'e danışmaya,

anlaşmazlıklarına çözümü onun iki dudağı arasında bulmaya başlıyor. Barış Odaları işlevini yitiriyor, çünkü otoriteye boyun eğmek kolayına gidiyor halkın. Sorgulamaktan, tartışmaktan, karşısındakini dinlemekten, çözümün parçası olmaktan kaçtıkça kendilerinden de uzaklaşıyorlar aslında.

ŞEHİR HAYATI DEĞİŞİYOR

■ Kötü olanları bir yana bırakırsam; cadılar, tabiatla, evrenle ilişkisi kuvvetli kişiler hep. Şeroks da ormanın, bitkilerin, hayvanların dilini iyi biliyor ve normalde biz sıradan insanların pek kulak vermediği o varlıkların yardımıyla zor meseleleri çözebiliyor... Senin tabiatla, bitkiler ve hayvanlarla ilişkin nasıl?

Ben sokakta oynayan, sokakta büyüyen çocuklardanım. Mahallenin ağaçlarına turmanan, kendini sokak kedilerine tormalatan nesildenim. Hâlâ tepsihböceği avlıyorum kızıyla, toprağı eşeyip solucanlara rastlamaya çalışıyoruz birlikte ve oğlumla şehrin içinde sayıları hızla azalan ağaçlara sarılıyoruz. Gezgende bir canlının diğerine karşı yaşam üstünlüğü olmadığını, her birinin hayatta kalma hakkını konuşuyoruz. Ama doğrusu şehir hayatı geri dönülmez bir şekilde değişiyor, betonlaşıyor. Ruhumuzun bir yanı da çoraklaşıp betonlaşıyor aynı hızla. İnsanların çoğunun kendilerini diğer canlılardan üstün gördüğü, steril olmadığını düşündüğü için çocuklarını doğadan uzak tuttuğu, topraktan, hayvanlardan, bitkilerden çekindiği tuhaf bir zamandayız. İç zenginliğimizin, hoşgörüsü ve nezaket duygumuzun da bu durumda betonlaştığını düşünüyorum.

'Çocuklar daha dayatmasız hayaller kurabiliyor'

■ Çocukların fantastik dünyalara biz yetişkinlerden daha kolay adapte olabilmelerini nasıl açıklıyorsun?

Biz büyükler tüm o kabul edilebiliriz, yıllar boyu biriktirdiğimiz önyargılarımız, baskısı altında kaldığımız toplumsal değerlerimizle kendimizi şu ya da bu kalıba sokup hapsediyoruz. Eğilip bükülmeye, hayal edip kurmaya ve kurduklarımızı tekrar yıkıp yeniden kurmaya cesaretimiz kalmıyor. Oysa çocuklar öyle değil. Önyargısız ve dayatmasız hayaller kurabiliyorlar.

